

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

м. Київ

09 06 20 17р.

№ 835

Про завершення
I (підготовчого) етапу
дослідно-експериментальної роботи
на базі Русанівського ліцею
міста Києва

Відповідно до Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20 лютого 2002 року № 114, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13 травня 2002 року за № 428/6716 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 23 листопада 2009 року № 1054, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 16 грудня 2009 року за № 1217/17233), наказу Міністерства освіти і науки України від 04.03.2016 № 217 на базі Русанівського ліцею міста Києва проводиться дослідно-експериментальна робота за темою «Організаційно-педагогічні умови впровадження тьюторських технологій в систему ранньої профілізації учнів ліцею».

На підставі висновків комісії з питань інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи з проблем виховання, розвитку дітей та учнівської молоді у загальноосвітніх навчальних закладах Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України від 04.04.2017 (протокол № 36) та з метою продовження дослідно-експериментальної роботи

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити як такі, що додаються:

1) звіт про завершення I (підготовчого) етапу дослідно-експериментальної роботи за темою «Організаційно-педагогічні умови впровадження тьюторських технологій в систему ранньої профілізації учнів ліцею» на базі Русанівського ліцею міста Києва за березень 2016 р. – березень 2017 р.;

2) програму II (концептуально-діагностичного) етапу дослідно-експериментальної роботи за темою «Організаційно-педагогічні умови впровадження тьюторських технологій в систему ранньої профілізації учнів ліцею» на базі Русанівського ліцею міста Києва на квітень 2017 р. – жовтень 2018 р.

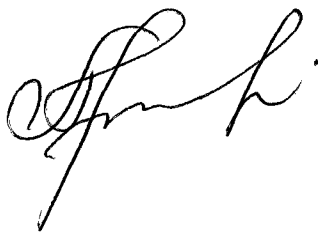
2. Комісії з питань інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи з проблем виховання, розвитку дітей та учнівської молоді у загальноосвітніх навчальних закладах Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України заслухати звіт Русанівського ліцею міста Києва про завершення II (концептуально-діагностичного) етапу дослідно-експериментальної роботи за темою «Організаційно-педагогічні умови впровадження тьюторських технологій в систему ранньої профілізації учнів ліцею» у жовтні 2018 року.

3. ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» надавати організаційну та науково-методичну допомогу педагогічному колективу експериментального навчального закладу у проведенні дослідно-експериментальної роботи.

4. Департаменту освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київської міської державної адміністрації надавати допомогу експериментальному навчальному закладу у забезпеченні необхідних умов для проведення дослідно-експериментальної роботи.

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Хобзея П. К.

Міністр

Л. М. Гриневич

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства

освіти і науки України

від 09.06.17 № 835

ЗВІТ

**про завершення I (підготовчого) етапу
дослідно-експериментальної роботи за темою
«Організаційно-педагогічні умови
впровадження тьюторських технологій
в систему ранньої профілізації учнів ліцею»
на базі Русанівського ліцею міста Києва
за березень 2016 р. – березень 2017 р.**

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 04.03.2016 № 217 «Про проведення дослідно-експериментальної роботи на базі Русанівського ліцею міста Києва» проводилась дослідно-експериментальна робота за темою «Організаційно-педагогічні умови впровадження тьюторських технологій в систему ранньої профілізації учнів ліцею».

Відповідно до плану роботи та програми I (підготовчого) етапу було реалізовано такі завдання:

визначено та структуровано нормативно-правове забезпечення організації навчально-виховного процесу з урахуванням тьюторських технологій;

опрацьовано та систематизовано наукові праці з досліджуваної проблеми;

вивчено практичний досвід тьюторського супроводу в інших загальноосвітніх навчальних закладах;

визначено функціональні обов'язки учасників експерименту;

визначено експериментальну та контрольну групи, які беруть участь в експерименті;

розроблено річний план роботи ліцею на 2016/2017 навчальний рік з урахуванням завдань I (підготовчого) етапу дослідно-експериментальної роботи;

проведено поточне анкетування вчителів, учнів, батьків щодо готовності до здійснення дослідно-експериментальної роботи;

розпочато роботу щодо підготовки робочих навчальних планів для 7-9 класів на 2017/2018 навчальний рік.

Згідно з програмою I (підготовчого) етапу проаналізована нормативно-правова база з питань впровадження тьюторських технологій в Україні, обговорено її на засіданнях методичної ради, предметних методичних комісій (26 серпня 2016 року). На засіданні педагогічної ради (31 серпня 2016 року) були затверджені та внесені заходи щодо реалізації завдань I етапу до плану роботи ліцею.

Важливим джерелом дослідно-експериментальної роботи стало вивчення та аналіз наукових підходів, педагогічного досвіду за темою дослідження. На I (підготовчому) етапі було проаналізовано науково-методичну літературу з проблеми дослідно-експериментальної роботи: Беха І. Д., Ветрова С. В., Ковальнової Т. М., Нікітіна В. А., Зиборевої Н. М., Карпенкової І. В., Казакової О. І., Пікіної Л. І. та інших.

Для забезпечення умов здійснення дослідно-експериментальної роботи були визначені функціональні обов'язки адміністрації, учасників експерименту, які передбачають участь педагогів у науково-методичній роботі, пов'язаній з експериментальною діяльністю (наказ № 91 від 22 серпня 2016 року). На методичній раді обговорено узагальнення та поширення напрацьованих матеріалів з проблеми дослідження; умови саморозвитку і самореалізації всіх учасників навчально-виховного процесу (26 вересня 2016 року).

Відповідно до завдань I (підготовчого) етапу дослідно-експериментальної роботи визначено експериментальні та контрольні групи учасників експерименту, проведено діагностику готовності педагогічного колективу, батьків та учнів 7-А класу до реалізації дослідження.

Педагогічний колектив ліцею нараховує 25 педагогів. Усі вчителі мають вищу освіту та працюють за фахом. 14 учителів – зі стажем роботи понад 20 років, 5 – мають досвід роботи до 10 років. Під час I етапу була проведена

діагностика рівня готовності вчителів до інновації. З цією метою проведена робота з педагогами за напрямками:

1) діяльність (професійні якості: творчий потенціал, професійна мотивація). За методикою визначення мотивації професійної діяльності (К. Замфир у модифікації А. Реана) 92% вчителів властива внутрішня мотивація, тобто для них навчальна діяльність значуща, цікава та важлива сама по собі. Під час дослідження рівня творчого потенціалу педагогів (Опитувальник для визначення рівня творчого потенціалу Т. Павленко) було виявлено, що у 65% – високий рівень, а у 35% – середній. Це свідчить про те, що педагоги мають значний творчий потенціал, який надає багатий вибір творчих можливостей.

2) спілкування (учитель у структурі міжособистісних відносин, стиль взаємодії, конфліктність). З педагогами ліцею була проведена діагностика домінуючих налаштувань у стосунках з людьми (тест «Інтерперсональна діагностика» Т. Лірі у модифікації Л. Собчик). Результати діагностики (85% педагогів) свідчать про добре адаптованих особистостей, а саме: вчителі впевнені в собі, вміють бути хорошим радником, організатором, мають якості лідера, щирі, безпосередні, орієнтовані на тісну співпрацю, товариські взаємини з оточенням, готові допомагати іншим. Також було оцінено схильність педагогів до конфліктної поведінки (методика К.Томаса, адаптований варіант Н. Гришиної). Виявлено, що 83% досліджуваних використовують такі форми поведінки в конфліктних ситуаціях, як: співпраця, компроміс, а 17% – подекуди використовують пристосування, уникнення.

3) особистість (психологічні риси, рівень самооцінки, впевненість, комунікативний контроль). Були досліджені деякі особистісні показники педагогів. За результатами дослідження самооцінки (методика С. Будассі) виявлено, що у 95% вчителів адекватна самооцінка, у 5% – занижена. Результати діагностики комунікативного контролю (М. Шнайдер) свідчать, що 80% педагогів властивий високий комунікативний контроль, що свідчить про постійний контроль особистості за своїм спілкуванням, вмінням керувати

своїми емоціями; 20% – притаманний середній комунікативний контроль, такі люди більш безпосередні та відкриті, можуть бути спонтанними у самовираженні.

4) мікроклімат (психологічний клімат у колективі, ціннісно орієнтаційна єдність колективу). Визначення соціально-психологічного мікроклімату у колективі (Л. Д. Столяренко) показало, що 96% вчителів вважають, що у колективі домінує доброзичливість у стосунках, членам колективу подобається бути разом, брати участь у спільній діяльності; колектив активний, сповнений енергії, у тяжкі хвилини для колективу відбувається єднання «Один за всіх і всі за одного».

За допомогою опитувальника про ціннісно орієнтаційну єдність колективу (Р. О. Немов «ЦОЕ») виявлено 5 головних необхідних якостей, які допоможуть у роботі педагогів: організованість, ініціативність, щирість, майстерність та знання своїх можливостей.

У результаті діагностики отримано об'єктивні характеристики особистості вчителя і педагогічного колективу ліцею в цілому, розроблено карту психолого-емоційного благополуччя педагогічного колективу, розроблено рекомендації щодо уникнення професійного вигорання в роботі, внесено корективи в організацію навчально-виховного процесу, обговорено базові засади на узгодження шляхів, методів і мотивації досягнення особистісного і соціального благополуччя.

Педагогічними працівниками ліцею протягом I етапу дослідження опрацьовано нормативно-правові акти та психолого-педагогічні джерела щодо:

загальних питань організації дослідно-експериментальної роботи (Організатору інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи у загальноосвітньому навчальному закладі: методичний poradnik/авт.-упоряд.: І. Н. Євтушенко, Ю. І. Завалевський, С. В. Кириленко, О. І. Кіян, К. В. Таранік-Ткачук. – К. – Чернівці: Букрек, 2014. – 420 с.);

теоретико-методичних засад організації моніторингу навчально-виховного процесу в школі (постанова Кабінету Міністрів України «Про

затвердження Порядку проведення моніторингу якості освіти» від 14.12.2011 № 1283; Повстяна С. А. «Крізь призму моніторингу», Лукіна Т. «Моніторинг якості освіти: теорія і практика», Боднар О., Маркусь В. «Експертна оцінка виховання», Кас'янова О. М. «Моніторинг в управлінні навчальним закладом», «Моніторинг у ЗНЗ» (упорядник М. Голубенко), «Моніторинг якості освіти: становлення та розвиток в Україні: рекомендації з освітньої політики» (за заг. ред. Локшиної О. І.), Приходько В. М. «Моніторинг якості освіти і виховної діяльності навчального закладу» (навчально-методичний посібник для вчителя);

уточнення ключових понять дослідження («Український педагогічний словник» Гончаренко С. У.; «Енциклопедія освіти», за заг. ред. Кременя В. Г.; «Короткий термінологічний словник з інноваційних педагогічних технологій»).

Результати контент-аналізу науково-методичної літератури було обговорено на засіданні науково-методичної ради «Організаційно-методичні засади реалізації програми дослідно-експериментальної роботи у 2016/2017 навчальному році» (21.10.2016 р.), семінарах «Сучасні підходи до організації моніторингу навчально-виховного процесу» (15.11.2016) та «Види обдарованості: теорія й практика» (02.12.2016).

З метою впровадження тьюторського супроводу та сприяння учнів до самопізнання було досліджено розвиток та рівень інтелекту семикласників, а також рівень креативності мислення (за методикою Гілфорда).

Дані діагностики учнів 7-А класу такі:

I. Лінгвістичний інтелект: низький рівень – 0; нижче від середнього – 19%; середній – 72%; вище від середнього – 9%; високий – 0.

Великий відсоток середнього рівня розвитку лінгвістичного інтелекту свідчить про фонематичні здібності учня; граматичне відчуття (здібності розпізнавати граматичні функції слів у реченнях); задовільну вербальну пам'ять.

II. Логіко-математичний: низький рівень – 3%; нижче від середнього – 0; середній – 12%; вище від середнього – 50%; високий – 35 %.

Учні вміють ефективно оперувати цифрами, розуміють основні властивості чисел, додавання й віднімання; знають принципи, на яких ґрунтується причина та наслідок; вміють прогнозувати, моделювати.

III. Просторовий: низький рівень – 0; нижче від середнього – 22%; середній – 37%; вище від середнього – 35%; високий – 6 %.

Учням добре вдається розуміння розташування предметів у просторовому або часовому континуумі, усвідомлення себе у відношенні до об'єктів, що оточують у просторі та середовищі, уміння орієнтуватися в новому середовищі, місцевості, будинку.

IV. Рухово-кінестетичний: низький рівень – 0; нижче від середнього – 9%; середній – 19%; вище від середнього – 38%; високий – 34%.

Учні мають хист до користування своїм тілом для вираження ідей, думок та передачі почуттів з метою вирішення проблем, усвідомлення повного діапазону рухів, які можна передавати тілом, включаючи не тільки великі досягнення в спорті, балеті, народних танцях, а й ті, що є потенційно можливими; здатність тренувати дрібну моторику, проявляти тонкощі почуттів, які можна передати через вираз обличчя, позу.

V. Музичний: низький рівень – 6%; нижче від середнього – 16%; середній – 35%; вище від середнього – 31%; високий – 12 %.

Учні з високим музичним інтелектом мають чутливість до ритму, тону та мелодії, відчуття звуку та вібрації, що надходять від природного та створеного людиною середовища, від механізмів, ударних та музичних інструментів, а також створених голосовими зв'язками людини; уміють варіювати темп і ритм мелодій.

VI. Міжособистісний: низький рівень – 6%; нижче від середнього – 12%; середній – 16%; вище від середнього – 33%.

VII. Внутрішньо-особистісний: низький рівень – 0; нижче від середнього – 6%; середній – 50%; вище від середнього – 38%; високий – 6 %.

Діагностика засвідчує, що учні розуміють себе та оточуючих, уміють ефективно реагувати на вчинки інших людей, попереджати конфлікти та вирішувати проблеми, встановлювати відносини з іншими людьми.

Результати діагностики показали, що 26% респондентів мають високий рівень розвитку з кількох типів інтелекту одночасно і потребують особливого супроводу.

Після отриманих результатів, учні були розподілені на мікрогрупи для реалізації творчих проектів за різними напрямками. Розпочались інтерактивні заняття, спрямовані на усвідомлення та розуміння своїх особистісних характеристик, інтересів та можливостей. Учні почали створювати свої власні ресурсні карти, досліджувати та систематизувати знання про себе.

Для реалізації стратегічних положень експериментальної роботи створені робочі групи вчителів за напрямками: використання тьюторських технологій на уроках; у додатковій освіті; у виховному процесі. Велике значення набула самоосвітня діяльність учасників експерименту.

З метою освоєння тьюторської технології у рамках експерименту вчителі ліцею брали участь у:

засіданні Київської Тьюторської асоціації (на базі Київського міського будинку учителя);

майстер-класі наукового керівника дослідно-експериментальної роботи Ветрова С.В. «Вступ до тьюторства» (27 березня 2016 року);

навчальній сесії «Введення до курсу тьюторської технології» (на базі Переяслав-Хмельницького інтернату) (4–9 квітня 2016 року);

обміні досвідом педагогічних технологій «Авторська школа М. П.Гузика» (на базі школи м. Южне Одеської області) (21-23 квітня 2016 року);

першій всеукраїнській конференції «Тьюторство як спосіб реалізації принципу індивідуалізації в освіті» (8-9 лютого 2017 року, Київський міський будинок учителя).

Важливим фактором у реалізації завдань дослідження є співпраця педагогів, психолога, класних керівників, адміністрації. З цією метою:

розпочато:

роботу «Школи тьютора» (ознайомлення з програмою, заходами батьків, учнів та представників громадськості, березень – вересень 2016 року);

впровадження курсу «Технології саморозвитку» для учнів 7 класу (автор Ільяш А.В., практичний психолог, вересень 2016 року);

проведено:

тренінг з адміністрацією ліцею «Шляхи оновлення педагогічної практики в сучасному закладі освіти» (серпень 2016 року);

ділову гру для педагогів та батьків ліцею «Сучасна школа та сучасна родина – шляхи взаємодії» (грудень 2016 року);

засідання творчої групи - учасників експерименту щодо використання елементів тьюторських технологій у навчально-виховному процесі (лютий 2017 року);

засідання круглого столу «Цінності світу та світ цінностей старшокласників» (учні 9–11 класів, жовтень 2016 року);

укладено програми:

навчального курсу «Основи алгоритмізації та програмування» для учнів 8 класу (автор Древаль М.М., липень 2016 року);

факультативного курсу «Історія математики» для учнів 7-9 класів (автор Попельнюк Б.В., серпень 2016 року);

підготовлено статтю «Життєздатний проект тьюторської філософії» (автор Тимошенко С.О., заступник директора з навчально-виховної роботи, січень 2017 року) (увійшла до інформаційно-методичного збірника «Інноваційний пошук освітян Дніпровського району: від теорії до успіху»);

організовано лекції для батьків «Усвідомлене батьківство як умова повноцінного розвитку дитини» (листопад 2016 року).

Перші результати експериментальної діяльності доводять, що найбільш ефективним є розвиток обдарованої особистості в межах одного класу, але за індивідуальними програмами. Саме він дає змогу розвивати не тільки

обдарованість, але й охопити значну кількість дітей із «потенційними можливостями», тобто прихованими, існуючими, але не розвинутими можливостями (інтелект, креативність, розвинуті розумові здібності тощо). Цю тезу педагогічний колектив взяв за основу, щоб визначити необхідність організації системи роботи з учнями Русанівського ліцею, які мають потенційні здібності в досягненні високих результатів у різних галузях знань, але в основному за профілем навчання.

Для ефективного виконання II (концептуально-діагностичного) етапу дослідно-експериментальної роботи передбачається:

розробити концептуальну модель впровадження тьюторських технологій в систему ранньої профілізації учнів ліцею;

провести діагностику учасників навчально-виховного процесу з метою виявлення їхніх індивідуальних особливостей та можливостей як суб'єктів власної діяльності та їхньої готовності до виконання дослідно-експериментальної роботи;

розробити механізм організаційно-діагностичного супроводу та інструментарію для відстеження результатів педагогічного експерименту;

розробити механізм оцінювання дослідження на всіх етапах експерименту;

підбиття підсумків II (концептуально-діагностичного) етапу дослідження.

Науковий керівник

Директор

Координатор

С. В. Ветров

І. В. Бельцевич

Н. І. Семчук

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти
і науки України

090617 № 835

Програма
II (концептуально-діагностичного) етапу
дослідно-експериментальної роботи за темою
«Організаційно-педагогічні умови впровадження тьюторських технологій
в систему ранньої профілізації учнів ліцею»
на базі Русанівського ліцею міста Києва
на квітень 2017 р. – жовтень 2018 р.

№	Зміст роботи	Термін	Очікуваний результат	Відповідальні
II. Концептуально-діагностичний етап (квітень 2017 р. – жовтень 2018 р.)				
1.	Розробка концептуальної моделі освітньої програми, яка спрямована на постійний розвиток дитини на основі теорії та тьюторської практики	Квітень-жовтень 2017	Освітня програма постійного розвитку дитини	Науковий керівник
2.	Використання тьюторських технологій в процесі оновлення сучасної школи на прикладі Криворізького гуманітарно-технічного ліцею	Жовтень 2017	Ознайомлення з досвідом роботи	Бельцевич І.В.
3.	Розробка механізму організаційно-діагностичного супроводу та інструментарію для відстеження результатів педагогічного експерименту	Листопад 2017-травень 2018	Механізм організаційно-діагностичного супроводу	Науково-методична рада ліцею
4.	Діагностичні дослідження «Експеримент як	Жовтень	Результати діагностичного	Ільяш А.В.

	шлях до становлення професії тьютор»	2017	дослідження. Неперервне спостереження за станом інноваційного розвитку з метою виявлення динаміки змін	
5.	Розробка механізму оцінювання на всіх етапах експерименту	Січень-березень 2018	Вивчення механізму оцінювання	Науково-методична рада ліцею
6.	Застосування тьюторських технологій у ході проектної діяльності учнів Русанівського ліцею	Квітень 2018	Систематизація дослідно-експериментальної роботи. Створення науково-методичного банку	Бельцевич І. В. Ветров С.В.
7.	Участь у міжнародній літній школі «Чорноморський університет тьюторства». Обмін досвідом	Червень 2018	Створення бази даних практичного досвіду	Бельцевич І.В.
8.	Підбиття підсумків II (концептуально-діагностичного) етапу	Жовтень 2018	Звіт про результати II етапу	Науково-методична рада ліцею

Науковий керівник

Директор

Координатор

С. В. Ветров

І. В. Бельцевич

Н. І. Семчук